

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2017-1-9 (Devralma)
Karar Sayısı : 17-17/249-103
Karar Tarihi : 24.05.2017

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN, Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER : Zeynep MADAN, Çağlar Deniz ATA, Abdullah ATEŞ,
Bilge YILMAZ

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : VIP Turkey Enerji A.Ş.
Temsilcileri: Av. Umut KOLCUOĞLU, Av. Begüm İNCEÇAM
Sağlam Fikir Sok. Kelebek Çıkmazı No:5 34394 Esentepe/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU: OMV Aktiengesellschaft tarafından doğrudan kontrol edilen OMV Petrol Ofisi Holding A.Ş.'nin paylarının %100'ünün Vitol Investment Partnership Limited tarafından dolaylı olarak kontrol edilen VIP Turkey Enerji A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.**
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına en son 08.05.2017 tarihinde giren bildirim üzerine düzenlenen 16.05.2017 tarih ve 2017-1-9/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır. Ayrıca bildirilen işlem kapsamında incelemeler devam ederken, kimliğinin gizli tutulmasını isteyen bir kişi tarafından söz konusu işleme ilişkin itirazlar içeren başvuru Kurum kayıtlarına 19.04.2017 tarih ve 2690 sayı ile intikal etmiştir.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İşlemin Niteliği

- (4) Başvuruda, Vitol Investment Partnership Limited'in (VIP Jersey) dolaylı olarak kontrolünde bulunan VIP Turkey Enerji A.Ş.'nin (VIP Turkey), OMV Aktiengesellschaft (OMV) tarafından doğrudan kontrol edilen OMV Petrol Ofisi Holding A.Ş.'ye (POHAŞ) ait hisselerin tamamını devralmasına ilişkin işleme izin verilmesi talep edilmektedir.
- (5) Bildirim Formunda, işlemin OMV ile VIP Turkey arasında imzalanan Pay Devir Sözleşmesi uyarınca gerçekleştirileceği ve VIP Turkey'in OMV'nin sahip olduğu POHAŞ paylarının %100'ünü doğrudan; OMV Petrol Ofisi A.Ş. (POAŞ), Erk Petrol Yatırımları A.Ş. (ERK), Petrol Ofisi Havacılık İstasyonları A.Ş. (PO Havacılık) paylarının %100'ü ile Marmara Depoculuk Hizmetleri Sanayi ve Ticaret A.Ş. (MDH) paylarının %45'ini ise dolaylı olarak devralmayı planladığı belirtilmektedir.
- (6) Bildirime konu işlem bir kontrol değişikliği içerdiğinden, 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma niteliği taşımaktadır. Öte yandan, tarafların cirolarının söz konusu Tebliğ'in 7. maddesinde düzenlenen eşikleri aşması nedeniyle işlemin Kurulumuzun iznine tabi olduğu anlaşılmıştır.

G.2. Etkilenen Pazarlar

- (7) VIP Turkey'in paylarının tamamı VIP Turkey Holding B.V.'ye aittir. VIP Turkey Holding B.V. ise VIP Jersey'in dolaylı iştiraki olduğundan VIP Turkey dolaylı olarak VITOL Grubu (Vitol Holding B.V. ve iştirakleri) tarafından kontrol edilmektedir. VIP Turkey'in, Mart 2017 yılında kurulmuş olması sebebiyle, henüz herhangi bir faaliyeti ve cirosu bulunmamaktadır. 1996 yılında kurulmuş olan VITOL Grubu ise, enerji ürünlerinin dünya çapındaki müşterilere tedarikini sağlayan küresel bir enerji ve emtia şirkettir. VITOL Grubu'nun esas faaliyeti enerji ürünlerinin fiziki ticareti olup, portföyü; ham petrol, petrol ürünleri, sıvılaştırılmış petrol gazı, doğalgaz, kömür, güç, karbon emisyonu ve biyo-yakıtlardan oluşmaktadır. Müşterileri, ulusal petrol şirketleri, çok uluslu şirketler, önde gelen endüstri ve kimya şirketleri ile global hava yolu şirketleridir. Bunlara ek olarak VITOL Grubu'nun terminaller, rafineriler, güç santrali, "downstream" ağlar ve "upstream" faaliyetler dahil olmak üzere bütünleyici enerji varlıkları üzerinde yatırımları bulunmaktadır.
- (8) POAŞ, POHAŞ'ın ana operasyonel şirketi olup esas olarak benzin, motorin, LPG, siyah ürünler ve madeni yağların dağıtım faaliyetini yürütmektedir. ERK, POHAŞ'ın toptan ve perakende satış faaliyetlerini yürütmekte olup, POAŞ'ın istasyonlarını bayisi olarak işletmektedir. PO Havacılık'ın ana faaliyet konusu, havacılık yakıtları ile madeni yağların temini, taşınması ve tedariki ile rafineriler, terminaller, nakliyat acenteleri ve gümrük makamları nezdinde ilgili işlemlerin yürütülmesidir. MDH ise, akaryakıt ürünlerinin depolanması faaliyetlerini yürütmektedir. İşlem taraflarının faaliyet alanlarına ilişkin bilgiler çerçevesinde, Türkiye'deki etkilenen pazarlar ve tarafların bu pazarlardaki pazar payı bilgileri aşağıdaki tabloda sunulmaktadır.

Tablo 1: Türkiye'de Etkilenen Pazarlar ve Pazar Payları (2016)

No	Etkilenen Pazar	Pazar Payı (%)		
		POHAŞ	VITOL Grubu	Toplam
1	Kara Taşıtları Yakıtları Dağıtımı	(.....)	(.....)	(.....)
2	Siyah Ürünlerin Dağıtımı	(.....)	(.....)	(.....)
3	LPG (otogaz) Dağıtımı	(.....)	(.....)	(.....)
4	Jet Yakıtı Dağıtımı	(.....)	(.....)	(.....)
5	Akaryakıt ve LPG Depolama Pazarı	(.....)	(.....)	(.....)

G.3. Sektör Hakkında Genel Bilgiler

- (9) Akaryakıt ürünleri, büyük ölçüde petrol türevi olan akaryakıt türlerini ifade etmektedir. Diğer yandan tarımsal ürünlere dayalı dimetil eter, etanol, biyodizel gibi biyolojik yakıtlar da son yıllarda bu pazardaki önemini kısmen artırmaya başlamıştır.
- (10) Geleneksel olarak akaryakıt türleri siyah ürünler ve beyaz ürünler şeklinde iki ana başlıkta ele alınmaktadır. Bunlardan siyah ürünler fuel-oil türleri ile kalorifer yakıtından oluşurken, beyaz ürünler kategorisinde benzin ve motorinden oluşan otomotiv yakıtları ile gaz yağı ve jet yakıtı bulunmaktadır.
- (11) Sıvılaştırılmış petrol gazı ya da bilinen adıyla LPG ise propan ve bütan gazlarının karışımlarına verilen genel isimdir. Ham petrolün rafinerilerde damıtılması sırasında veya doğal gazın ayrıştırılması ile elde edilen ve basınç altında sıvılaştırılan LPG; renksiz, kokusuz, havadan daha ağır ve yanıcı bir gazdır.

- (12) Petrol piyasasında 2008 küresel krizi öncesinde zirve yapan petrol fiyatları, bu yıldan sonra arz ve talep yönlü faktörlerin etkisiyle düşmeye başlamış, 2008 yılının ikinci yarısından 2015 yılına değin fiyatlar azalmaya devam etmiştir. Öte yandan, gelişen teknolojinin kaya gazı üretimini artırması sonucunda Amerika Birleşik Devletleri (ABD) petrol üreticileri listesindeki yerini ilk sıralara taşımıştır. ABD'deki bu üretim artışı hem dünyada arzı artırmış hem de ülkenin petrol ithalatını azaltmıştır. Bunun yanı sıra Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) üretimi kısmaması neticesinde petrol üretimi artmış, petrol fiyatları düşüş göstermiştir. Ayrıca küresel büyümedeki düşüş, en büyük petrol tüketicilerinden ABD'nin petrol talebinin azalması, gelişmiş ülkelerde alternatif enerji kaynaklarının geliştirilmesiyle enerji verimliliğinin artması gibi nedenler de petrol fiyatlarının düşüşüne etki eden nedenler arasındadır.
- (13) Ülkemizde ise 2015 yılında, 2014 yılına göre ham petrol ithalatı %43 artarak 25.064.776 ton olarak gerçekleşmiştir. Toplam rafineri petrol ürünleri üretimi ise %33,79 artarak 26.877.326 ton olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı EPDK Petrol Piyasası Sektör Raporu'na göre, dağıtıcı lisansına sahip kişilerin toplam akaryakıt satışları bir önceki yıla göre %14,27 artarak 22.771.859 ton olmuştur. Benzer şekilde özellikle otogaz LPG pazarının da 2015 yılında bir önceki yıla oranla %9 büyüme gösterdiği görülmektedir. İhrakiye satışları ise 2015 yılında %12,94 artarak 7.121.825 ton olarak gerçekleşmiştir.
- (14) Beyaz ve siyah ürün ayırımına göre akaryakıt satışları incelendiğinde, 2014 yılında 19.335.658 ton beyaz ürün satışının¹ %13,19 artarak 2015 yılında 22.273.774 ton olarak gerçekleştiği görülmektedir. Siyah ürünlerde² ise 2014 yılında 541.708 ton siyah ürün satışı 2015 yılında %18,56 azalarak 441.137 ton olarak gerçekleşmiştir. Devralma işleminden etkilenen pazarlara ilişkin ayrıntılı bilgiye aşağıda yer verilmiştir.

G.3.1. Akaryakıt Dağıtım Pazarı

- (15) Yurt içindeki rafineriden temin edilen veya ithalat yoluyla yurda getirilen petrol ürünlerinin nihai tüketicilere ulaştırılmasında önemli bir adım olan dağıtım faaliyeti "*serbest kullanıcılara akaryakıt toptan satışı ve ikmalî dâhil bayilere akaryakıt satış ve ikmal faaliyetlerinin bütünü*" olarak tanımlanmaktadır.
- (16) Sektörde yer alan ilk beş akaryakıt dağıtım şirketinin bayi sayılarına, toplam satış miktarlarına ve pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 2: İlk Beş Akaryakıt Dağıtım Şirketinin Bayi Sayıları, Pazar Payları ve Satış Miktarları (2015)

Dağıtım Şirketi	Bayi Sayısı	Miktar (ton)	Pazar Payı (%)
OMV PETROL OFİSİ A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
OPET PETROLÇÜLÜK A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
SHELL&TURCAS PETROL A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
BP PETROLLERİ A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
TOTAL OIL TÜRKİYE A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)

¹ Benzin, motorin ve biodizel ihtiva eden motorin satışlarını içermektedir

² Fuel oil ve kalorifer yakıtını içermektedir.

- (17) Sektörde yer alan akaryakıt dağıtım şirketlerinin beyaz ürünler alt kırılımlarında ayrı ayrı olmak üzere pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 3: Akaryakıt Dağıtım Şirketlerinin Beyaz Ürünlerdeki Pazar Payları (2015)

Dağıtım Şirketi	Motorin (%)	Kurşunsuz Benzin (%)	Motorin (Biodizel İhtiva eden)	Beyaz Ürün (%)
OMV PETROL OFİSİ A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
OPET PETROLCÜLÜK A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
SHELL&TURCAS PETROL A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
BP PETROLLERİ A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOTAL OİL TÜRKİYE A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TP PETROL DAĞITIM A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00

- (18) Sektörde yer alan akaryakıt dağıtım şirketlerinin siyah ürünler alt kırılımında ayrı ayrı olmak üzere pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 4: Dağıtım Şirketlerinin Siyah Ürün Pazar Payları (2015)

Dağıtım Şirketi	Siyah Ürün (%)
OMV PETROL OFİSİ A.Ş.	(.....)
TP PETROL DAĞITIM A.Ş.	(.....)
OPET PETROLCÜLÜK A.Ş.	(.....)
BP PETROLLERİ A.Ş.	(.....)
SHELL&TURCAS PETROL A.Ş.	(.....)
TOTAL OİL TÜRKİYE A.Ş.	(.....)
Diğer	(.....)
Toplam	100,00

G.3.2. LPG Dağıtım Pazarı

- (19) Benzine kıyasla düşük fiyatı nedeniyle tüketiciler tarafından tercih edilen LPG pazarında ise talep büyük oranda ithalat yoluyla karşılanmaktadır. 2015 yılı EPDK Petrol Piyasası Sektör Raporu'na göre 2015 yılında ülkemizde 899.280 ton LPG üretimi yapılmıştır. Aynı yıl içindeki LPG ithalatı ise 3.460.849 ton olarak gerçekleşmiştir. Bu bağlamda, aynı yıl en çok Cezayir, Rusya, Kazakistan, Norveç ve Ukrayna'dan ithalat yapıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra 2015 yılında 257.643 ton LPG ihracatı yapılmıştır.
- (20) Türkiye'de LPG pazarında 89 dağıtım şirketi faaliyet göstermektedir³. Bununla birlikte pazar payı %1'in üzerinde olan sadece 14 teşebbüs bulunmaktadır. Bu 14 teşebbüs, Türkiye LPG satışlarının %88'ini gerçekleştirmektedir⁴. Sektörde yer alan başlıca LPG dağıtım şirketlerinin pazar paylarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 5: Dağıtım Şirketlerinin LPG Pazar Payları (2015)

Dağıtım Şirketi	Pazar Payı (%)
AYGAZ	(.....)
POAŞ	(.....)
MİLANGAZ	(.....)
İPRGAZ	(.....)
SHELL	(.....)
BP	(.....)

³ Söz konusu bilgi EPDK internet sitesinden elde edilmiştir (Son erişim tarihi: 9.05.2017).

⁴ EPDK, Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Sektör Raporu 2015, s. 17.

17-17/249-103

- (21) Öte yandan pazar yapısına ilişkin olarak tüplü LPG ve dökme LPG'nin daralan pazar niteliği taşıdığı, otogazın ise payının arttığı görülmektedir. Ürün bazında gerçekleşen satış miktarı ve bunların toplam satışlar içindeki payları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 6: LPG Satışları (2015)

	Tüplü LPG		Dökme LPG		Otogaz		Toplam Satış (ton)
	Satış (ton)	Payı (%)	Satış (ton)	Payı (%)	Satış (ton)	Payı (%)	
2015	815.547	20,08	176.281	4,34	3.069.237	75,58	4.061.064
2014	800.949	21,16	145.895	3,85	2.838.408	74,99	3.785.252
2013	841.646	22,52	168.248	4,50	2.726.925	72,97	3.736.819
2012	889.877	23,70	170.292	4,54	2.694.857	71,77	3.755.026
2011	981.652	25,98	154.961	4,10	2.641.990	69,92	3.778.603
2010	1.043.809	28,43	138.006	3,76	2.489.501	67,81	3.671.361
2009	1.134.145	31,33	180.949	5,00	2.305.240	63,67	3.620.333
2008	1.177.269	34,02	171.528	4,96	2.111.557	61,02	3.460.354
2007	1.302.434	36,95	216.470	6,14	2.006.263	56,91	3.525.167
2006	1.491.580	42,40	475.454	13,52	1.550.605	44,08	3.517.639

G.3.3. Havacılık Yakıtları Pazarı

- (22) Havacılık yakıtları “Avgas (*aviation gas*)” ve “Jet A1” isimleri altında ikiye ayrılmaktadır. Avgas, yüksek oktanlı bir benzin türü olup pervaneli (içten yanmalı) motorlara sahip uçaklarda, Jet A1 ise jet motorlu uçaklarda yakıt olarak kullanılmaktadır. Her iki yakıt türü de ham petrolün rafine edilmesi suretiyle elde edilmektedir. Benzin niteliğine sahip olan Avgas ile gazyağı türevi sayılan ve orta distilat ürünler arasında kabul edilen Jet A1'in üretim süreçlerinde bazı farklılıklar bulunmakla birlikte, rafineri çıkış fiyatları bakımından diğer beyaz ürünlere yakın bir bedelle satılmaktadır⁵.
- (23) Pervaneli uçak sayısının azalmasına bağlı olarak, havacılık yakıtları pazarının büyük bölümünü Jet A1 oluşturmaktadır. Buna bağlı olarak çoğu rafineri Jet A1 üretmekte, nispeten küçük bir pazar oluşturan Avgas üretimi için yeni bir benzin zenginleştirme tesisi kurmamaktadır.
- (24) Havacılık yakıtları pazarı, ikmal zinciri bakımından ülkemizdeki geleneksel akaryakıt dağıtım pazarından farklılık arz etmektedir. Akaryakıt dağıtım pazarında “*rafineri/ithalat-dağıtım şirketi-bayi-tüketici*” şeklinde bir ikmal zinciri varken havacılık yakıtları pazarındaki zincir “*rafineri/ithalat-tedarikçi-tüketici*” şeklindedir. Pazarın yapısı itibarıyla bayilik sistemi bulunmamakta, tedarikçi şirketler genellikle doğrudan nihai kullanıcıya satış yapmaktadırlar. Bununla birlikte bazı şirketlerin fiziki ikmal ve depolama kapasitesine sahip olmadıkları bazı havaalanları bakımından “*tahsilat aracı*” olarak faaliyet göstermeleri de mümkündür.

⁵ Rekabet Kurulunun 09.07.2008 tarihli ve 08-44/606-231 sayılı kararı.

- (25) Havaalanlarında uçaklara yakıt ikmal i iki şekilde olmaktadır. Bunlardan birincisi, hidrant sistemi yoluyla ikmaldir. Hidrant, sağlayıcı şirketlerin havaalanlarında yahut istisnai olarak havaalanının yakınında yerleşik depolarında başlayıp körüklerin (peronların) altından geçen ve her körükte uçağa ikmal imkânı sağlayan, bütün yakıt satıcılarının kullandığı, merkezi bir boru hattı sistemidir. Hidrant sistemi kurulu bulunmayan havaalanlarında ise sağlayıcı şirketler, depolardan tanker araçlara (dispenser) doldurdukları yakıtı park alanında bekleyen uçaklara götürerek burada ikmal yapmaktadırlar.

Tablo 7: İhrakiye Teslimine Göre Pazar Payları (2015)

Dağıtım Şirketi	Pazar Payı (%)
THY OPET HAVACILIK YAKITLARI A.Ş.	(.....)
ARKAS PETROL ÜRÜNLERİ VE TİCARET A.Ş.	(.....)
OMV PETROL OFİSİ A.Ş.	(.....)
TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.	(.....)
SOCAR TÜRKİYE PETROL ENERJİ DAĞITIM SAN. VE TİC. A.Ş.	(.....)
OPET PETROLCÜLÜK A.Ş.	(.....)
CYE PETROL TİCARET LTD. ŞTİ.	(.....)
DİĞER	(.....)
TOPLAM	100,00

- (26) Havacılık yakıtları pazarındaki durum göz önüne alınırsa 2015 yılında ihrakiye teslim miktarları bazında THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.'nin (THY OPET) %(.....) pay ile lider olduğu ardından Arkas Petrol Ürünleri ve Ticaret A.Ş.'nin (Arkas Petrol) %(.....) pay ile takip ettiği görülmektedir.

G.3.4. Akaryakıt Depolama Pazarı

- (27) 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 2. maddesine göre lisanslı depolama, piyasa faaliyetinde bulunanların stok ve işletme ihtiyaçlarını gidermek üzere başkasının mülkiyetindeki petrolün depolanması işlemi; lisanslı depocu ise lisanslı depolama faaliyeti yapan sermaye şirketini ifade etmektedir. Lisanslı depolama olarak ifade edilen piyasa faaliyeti çerçevesinde belirtilmesi gereken önemli bir husus, bu faaliyetin başkasının mülkiyetindeki petrolün depolanmasına yönelik olduğudur. Bu nedenle Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin (TÜPRAŞ) ve dağıtım şirketlerinin kendi ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla sahip oldukları depolar Türkiye'nin "*lisanslı depolama*" kapasitesine dâhil değildir. Ancak rafinerici ve dağıtıcı lisansına sahip olan bu şirketlerin lisanslı depolama faaliyetinde bulunmak istemeleri halinde ayrıca lisans almaksızın, lisanslarına işlenmesi koşuluyla bu faaliyette bulunmaları mümkündür.

- (28) Depolama faaliyeti kapsamında ulusal stok tutma yükümlülüğünden de bahsetmek yerinde olacaktır. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu'nun 16. maddesinde ulusal stok tutma yükümlülüğü düzenlenmiştir. Buna göre;

“Piyasada sürekliliğin sağlanması, kriz veya olağanüstü hallerde risklerin önlenmesi ve uluslararası anlaşmalar gereği olağanüstü hal petrol stokları ile ilgili yükümlülüklerin ifası amaçlarıyla bir önceki yıl günlük ortalama kullanımının içindeki net ithalatın en az doksan günlük miktarı kadar petrol stoğu tutulur.

Ulusal petrol stoğu, rafineri, akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin ikmal ettiği günlük ortalama ürün miktarının minimum yirmi katını kendi depolarında veya lisanslı depolama tesislerinde topluca veya statülerine göre ayrı ayrı bulundurma yükümlülüğü ile sağlanır. Rafinerilere ve depolara boşaltılmak üzere karasularında bulunan yüklü tankerler ile rafinerilerdeki ham petrol ve yarı mamul ürünler, ürüne tahvil edilerek ulusal stok mükellefiyetine sayılır. Ulusal petrol stoğu, depolanan yerin durumuna ve mevzuatın müsaadesi şartı ile vergisiz tutulabilir. Akaryakıt ve LPG dağıtıcı lisansı sahiplerinin, tank dibi hariç toplam stoğunun yirmi günlük kısmı şirketlerin minimum işletme stoğu olarak alınır ve ulusal petrol stoğundan sayılır. Ayrıca, bir tüketim tesisinde her bir cins üründen yılda 20.000 ton ve üzeri akaryakıt kullanan serbest kullanıcılar, tüketimlerinin on beş günlük kısmını karşılayacak miktarda kendi depolarında stok bulundurmaya mecburiyetindedir ve bunlar ulusal petrol stoğu içinde mütalâa edilir.”

- (29) Görüldüğü üzere zorunlu stok tutulmasına ilişkin düzenlemelerde, lisanslı ya da lisanssız depo ayırımına yer verilmemektedir. Dolayısıyla, önemli olan rafinerici ve dağıtıcıların sahip oldukları toplam depolama kapasitesidir. POAŞ'ın tahminlerine göre, Türkiye'deki toplam depolama kapasitesi yaklaşık (.....) m³ olup, bu kapasitenin (.....) m³ bölümü ham petrol ve rafineri depolama faaliyetleri için yalnızca TÜPRAŞ'ın kullanımına tahsis edilmiştir.
- (30) Zorunlu stok yükümlülüğü hesaba katıldığında, teşebbüslerin pazar payları ile orantılı depo kapasitelerine sahip olmadıkları, bu nedenle rakip teşebbüslerin ortak depo yatırımlarına girebilecekleri ya da lisanslı depoculuk faaliyetinin önem kazanabileceği görülmektedir. Bu kapsamda, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin 26. maddesi ile depolama lisansı sahiplerine, kapasite kısıtları dışında depolama taleplerinin ayırım gözetmeksizin karşılaması yükümlülüğü getirilmiştir.
- (31) EPDK internet sitesinden alınan verilere göre, Türkiye'de mevcut durumda 105 adet aktif depolama lisansı bulunmakta ve bu tesislerin toplam 5.246.980,30 m³ kapasitesi bulunmaktadır.

17-17/249-103

- (32) Aşağıdaki tabloda da yer verildiği üzere POAŞ, Türkiye pazarında akaryakıt depolama faaliyetleri yürütmekte olup, çeşitli bölgelerde bulunan toplam 18 terminalinden bir kısmının mülkiyetini haizdir; diğer terminalleri ise kullanım hakkı veren sözleşmeler veya kira sözleşmeleri aracılığıyla kullanmaktadır.

Tablo 8: POAŞ'ın Akaryakıt Depolama Kapasitesi

Türü	Akaryakıt	LPG	Toplam
POAŞ'ın Mülkiyetinde Bulunan			
Terminal adedi	8	2	10
Kapasite (milyon m ³)	0,800	0,035	0,835
Ortak Girişim			
Terminal adedi	1		1
Kapasite (milyon m ³)	0,115		0,115
POAŞ Tarafından Kiralanan			
Terminal adedi	4	3	7
Kapasite (milyon m ³)	0,103	0,052	0,156
Toplam			
Terminal adedi	13	5	18
Kapasite (milyon m ³)	1,018	0,087	1,105

- (33) Tablo 8'de yer verilen verilere göre, POAŞ'ın ortak girişimi olan MDH'nin kapasitesiyle birlikte, POAŞ Türkiye'nin depolama kapasitesinin yaklaşık %(.....)'sini elinde bulundurmaktadır. MDH'nin pazar payı olmaksızın POAŞ'ın pazar payı ise %(.....)'dur.
- (34) Akaryakıt depolama faaliyetleri açısından ise çeşitli Kurulumuz kararlarında yer verilen coğrafi pazar ayrımları da dikkate alındığında, Trakya Bölgesi'nde bulunan depolama tesislerinin ayrı bir önem kazandığı görülmektedir. Kurul'un 16.10.2008 tarih ve 08-58/923-370 sayılı kararında, "Rekabet hukuku uygulamalarında, akaryakıt depolama faaliyetlerinde ilgili coğrafi pazar, her depolama tesisinin bulunduğu coğrafi konum ve bu tesislerin sahip olduğu nakliye maliyetlerine göre belirlenebilecek 'ikmal yapabilme mesafesi' dikkate alınarak belirlenmektedir." ifadelerine yer verilmiştir. Bu bağlamda nakliye tankerlerinin İstanbul Boğazı'ndan geçişine izin verilmemesi ve deniz yoluyla nakliye maliyetlerinin görece yüksekliği göz önüne alındığında, Trakya Bölgesi'nde yer alan depolama tesislerinin özel bir önemi haiz olduğu değerlendirilmektedir. Bu nedenle de Trakya Bölgesi'ndeki pazar paylarına ayrıca aşağıda yer verilmiştir:

Tablo 9: Trakya Bölgesinde Lisanslı Depoculuk Faaliyeti Gösteren Teşebbüsler ve Pazar Payları

Şirket	Açıklama (Hissedarlar)	Tesis İli	Toplam Kapasite (m ³)	Pazar Payı (%)
MARMARA DEPOCULUK HİZMETLERİ A.Ş.	POAŞ: %45 SHELL: %45 Petline: %10	Tekirdağ	(.....)	(.....)
OPET PETROLÇÜLÜK A.Ş.		Tekirdağ	(.....)	(.....)
AMBARLI DEPOLAMA HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	SHELL: %50 BP: %50	İstanbul	(.....)	(.....)
ÇEKİSAN DEPOLAMA HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	SHELL: %50 BP: %35 Mobil: %15	İstanbul	(.....)	(.....)
OMV PETROL OFİSİ A.Ş.		İstanbul	(.....)	(.....)
TP Petrol Dağıtım A.Ş.		İstanbul	(.....)	(.....)
TOPLAM			1.007.980	100,00

G.4. Başvuruya İlişkin Görüşler

- (35) Kurumumuza işleme ilişkin itirazlar içeren bir başvuru yapılmıştır. Söz konusu başvuruda yer alan iddialar ile rekabetçi endişelere ve etkilenen pazarlardaki diğer teşebbüslerin bu iddia ve endişelere ilişkin görüşlerine aşağıda yer verilmiştir:

G.4.1. 20.04.2017 tarih ve 2690 sayılı yazı ile Kuruma Yapılan Başvuru

(36) Kimliğinin gizli tutulması talebinde bulunan bir başvuru sahibi tarafından işleme ilişkin özetle aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- VITOL Grubu'nun, dünya çapında günlük yedi milyon varil ham petrol ve ürün ticareti ile global anlamda güçlü konumda olduğu, bu güç ve etkisini, farklı lokasyonlar arasında olduğu kadar farklı kıtalar arasında dahi sürdürdüğü ticaret ile kar marjlarını yukarı ve aşağı yönde hareket ettirmek amacıyla kullanma kapasitesine sahip olduğu, dünya petrol fiyatlarının bölgesel oluşumunda (örn. Platts Akdeniz Bölgesi fiyatlandırma bülteni) etkisinin bulunduğu,
- VITOL'ün Avrupa bölgesinin toplam talebinin yaklaşık yarısına eşit satış ve ticaret hacmi ile Avrupa pazarında etkin bir şirket olduğu, söz konusu ticaret ve üretim miktarı ile Trafigura, Glencore, Koch ve Mercuria gibi tanınmış ve büyük ticaret şirketlerinin her birinin iki-üç katı hacme sahip olduğu, günlük 3,5 milyon varil ticaret kapasitesinin bulunduğu,
- Türkiye'nin en büyük akaryakıt dağıtım şirketi olan POAŞ'ın sektörde birçok alanda lider konumda bulunduğu ve pazar lideri olmasının yalnızca satış rakamlarından değil; yaygın dağıtım ağına, boru hatları ve depolama kapasitesine sahip olmasından kaynaklandığı,
- Özellikle POAŞ'ın depolama kapasitesi ile VITOL'ün sahip olduğu ticaret ve imalat hacminin birleşmesiyle VITOL'ün uluslararası ticaret gücünü kullanarak Türkiye iç piyasasındaki rekabeti olumsuz etkileyebileceği,
- VITOL'ün küresel ve yerel anlamda büyük ve geniş tedarik imkânlarına sahip olması, farklı finansal mekanizmaları kullanabilmesi ile birlikte POAŞ'ın 1 milyon m³'ün üzerindeki depolama kapasitesini de kullanarak bölgesel veya ulusal bazda fiyat seviyesini etkileyebileceği,
- VITOL'ün Türkiye'ye yönelik ithalat arzındaki payını ciddi biçimde artırarak *downstream* olarak da adlandırılan alt pazarlarda kısa sürede rekabeti engelleyecek veya etkileyecek sonuçlar doğurabileceği,
- VITOL'ün olası fiyat politikaları sonucu TÜPRAŞ'tan yakıt almak zorunda olan, ikmal kaynakları kısıtlı orta ölçekli şirketlerin pazardan dışlanabileceği, sonunda dağıtım alanında olduğu kadar diğer pazarlarda da POAŞ'ın kısa sürede tek oyuncu olabileceği,
- POAŞ'ın toptan satışlarda pazar lideri olduğu ve VITOL'ün kar avantajı ile sunacağı ürünlerde, fiyatları dilediği gibi belirleme avantajına sahip olarak satıcıları ve müşterileri etkileyebileceği,
- Havacılık yakıtları pazarında da geniş ikmal olanaklarına sahip olan POAŞ'ın söz konusu pazar gücünü ithalat fiyat avantajı ile birleştğinde ciddi etkiler yaratabileceği,
- POAŞ'ın, sahibi olduğu ve ileride sahip olacağı havalimanlarındaki kullanım haklarını, ikmal olanaklarını ve ithalat yolu ile elde edeceği kar marjını da kullanarak pazarda kısa sürede hâkim duruma geleceği,
- Bu hâkim durumunu çok rahatlıkla kötüye kullanabileceği.

- (37) Yukarıda yer verilen bu hususları kısaca özetlemek gerekirse, devralma sonrasında VITOL'ün üst pazarda sahip olduğu üretim ve satış kapasitesi ile POAŞ'ın sahip olduğu dağıtım ağı ve depolama kapasitesinin birleşmesi sonrasında, arasında havacılık ve yakıt pazarının da bulunduğu alt pazarlarda rekabet unsurlarını etkileyebilme gücüne sahip olacağı ileri sürülmektedir.

G.4.2. Sektördeki Diğer Teşebbüslerden Alınan Görüşler

- (38) Yukarıda bahsi geçen başvuruda ileri sürülen rekabetçi endişelere ilişkin olarak etkilenen pazarlarda faaliyet gösteren diğer teşebbüslerin görüşlerine başvurulmuştur. Teşebbüslerden gelen cevabi yazılara sırasıyla aşağıda yer verilmiştir:
- (39) Opet Petrolcülük A.Ş.'den (OPET) gelen cevabi yazıda, POAŞ'ın OMV gibi uluslararası alanda faaliyetleri bulunan bir şirket tarafından yine uluslararası alanda faaliyetleri bulunan başka bir şirkete devrinin ikmal faaliyetleri, ham petrol ve ürün ticareti açısından herhangi bir olumsuz yönünün bulunmadığı ifade edilmektedir. VITOL'ün ham petrol ve ürün ticareti gibi üst pazarlardaki erişiminin bulunduğu piyasaların daha çeşitli olması sebebiyle ikmal faaliyetlerinde maliyetleri düşürücü etkisinin oluşabileceği ve daha ekonomik ürün tedarikini teşvik edeceği ifade edilmektedir. Ayrıca POAŞ'ın, Türkiye genelinde yaygın olan depolama tesisleri vasıtasıyla daha uygun şartlarla ürün temini ve ürün ikmali sağlayabileceğinden, akaryakıt dağıtım pazarında daha rekabetçi olabileceği belirtilmektedir.
- (40) Total Oil Türkiye A.Ş.'nin (TOTAL) cevabi yazısında, POAŞ'ın pazarda lider konumda olduğu değerlendirilmekle birlikte, EPDK 2015 yılı verilerine göre dağıtıcı lisansı sahiplerinin yurtiçi akaryakıt satışları bakımından %24,32; LPG ürün pazarında %10,60; otogaz LPG ürün pazarında %14,03 pazar payına sahip olduğuna dikkat çekilmektedir. Ayrıca POAŞ'ın sahip olduğu bu pazar payları ile hâkim durumda olmadığı, ancak hâkim durum değerlendirmesinde salt olarak pazar payına bakılmasının yeterli olmadığı, pazara giriş engellerinin olup olmadığı, pazarda büyümenin mümkün olup olmadığı, teşebbüsün kendisinden kaynaklanan bir engelin bulunup bulunmadığı gibi hususların da hâkim durum değerlendirmesinde dikkate alınması gerektiği belirtilmektedir. POAŞ'ın gelişmiş bir dağıtım ağına ve yüksek bir marka gücüne sahip olduğu ve bu gücün etkilerinin değerlendirilmesi sonucunda söz konusu devralma neticesinde sektördeki mevcut oyuncuların rekabet etmesini zorlaştırıcı, engelleyici veya azaltıcı bir etkiye sahip olmayacağı, bu anlamda petrol piyasası sektörünün mevcut homojen yapısının değişmesine sebep olmayacağı belirtilmekte ve nihai olarak Kurul tarafından işleme izin verilmesi halinde bu durumun TOTAL'ın pazardaki faaliyetleri açısından bir sakınca doğurmayacağı hususları ifade edilmektedir.
- (41) Shell-Turcas Petrol A.Ş.'nin (SHELL) konuya ilişkin yazısında, EPDK'nın 2017 Ocak ayı verilerine göre POAŞ'ın yurtiçi satış miktarı bakımından %21,33 pazar payı ile pazarda lider konumunda olduğu, yine aynı verilere göre yurtiçi satışlar bakımından pazardaki ilk dört teşebbüsün payının toplamının %61,77 olduğu, bayi satışı pazarında ise POAŞ'ın %16,43'lük pazar payının bulunduğu ve piyasadaki ilk beş teşebbüsün toplam pazar payının %64,42 olduğu bilgilerine yer verilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda akaryakıt dağıtım ve oto gaz LPG dağıtım pazarlarında önemli rakiplerin bulunduğu bu nedenle bahse konu işlemin piyasa yapısını bozmayacağı ifade edilmektedir.
- (42) THY OPET'den gelen yazıda, söz konusu işlemin THY OPET'in faaliyet gösterdiği havacılık yakıtları pazarında rekabeti önemli ölçüde azaltıcı bir etki doğurmayacağı belirtilmektedir.

- (43) TÜPRAŞ'tan gönderilen konu hakkındaki yazıda ise, POAŞ'ın TÜPRAŞ açısından akaryakıt ürünleri ve jet A-1 yakıtı bakımından önemli bir müşteri olduğu, TÜPRAŞ'ın POAŞ'a yaptığı satışların motorin, benzin ve jet A-1 ürünleri bakımından 2016 yılı yurtiçi satışları içerisindeki paylarının sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....) oranlarında gerçekleştiği ifade edilmektedir. Aynı yazıda ayrıca 2016 yılında TÜPRAŞ'ın petrol ürün ve ara ürün dış ticareti (ithalat+ihracat) içinde, toplam (.....) ABD Dolar hacimle VITOL'ün dördüncü sırada yer aldığı belirtilmektedir.
- (44) VITOL ile TÜPRAŞ arasında ham petrol ticareti konusunda uzun yıllardır ilişkilerin devam ettiği, VITOL'ün TÜPRAŞ tarafından spot piyasadan tedarik edilen tüm ham petrol ürünleri için ihalelere davet edildiği aktarılmaktadır. Ayrıca TÜPRAŞ cevabi yazısında, TÜPRAŞ'ın ham petrol ithalatı ve bu ithalat içerisinde VITOL'ün yıllar içerisindeki payına ilişkin bilgilerin sunulduğu aşağıdaki tabloya yer vermektedir:

Tablo 10: TÜPRAŞ'ın Ham Petrol İthalatı (bin ton) ve VITOL'ün Bu İthalat İçindeki Payı

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VITOL	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TÜPRAŞ'ın İthalatı	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (45) Bu çerçevede ilgili yazıda, POAŞ ile VITOL arasındaki devralma işleminin ham petrol ticareti açısından TÜPRAŞ'a herhangi bir etkisinin olmasının beklenmediği ifade edilmektedir. VITOL'ün Akdeniz ve Karadeniz bölgelerindeki motorin ticaretinde önemli oyuncularından biri olduğu, dünya çapında en büyük akaryakıt tacirlerinden birisi olmasının yanında, hâlihazırda POAŞ'ın sahip olduğu büyük depolama kapasitesini de kullanarak pazar gücünü artırabileceği ifade edilmektedir. Bu doğrultuda yazıda VITOL'ün; POAŞ'ın veya diğer dağıtım kuruluşlarının TÜPRAŞ'tan tedarik ettiği motorini, ithalat yoluyla temin etmeyi tercih etmesi durumunda, hem genel olarak ülkemiz akaryakıt ithalat piyasasında etkinliğini artırması hem de iç piyasada TÜPRAŞ'ın satışlarını daraltmasının ihtimal dâhilinde olduğu belirtilmektedir.
- (46) Akaryakıt sektöründe ürünlerin nihai fiyatından farklı olarak ithalat fiyatı yönünden piyasa şeffaflığının daha sınırlı olduğu, dağıtım şirketlerinin ithalatında VITOL'ün payı bilinmediği, bununla birlikte bu payın belirli bir seviyenin üstünde olması durumunda devralmanın koordinasyon doğurucu etkisi olabileceği, ithalatta rakip konumdaki dağıtım şirketlerinin işlem sonrasında faaliyetlerini uyumlaştırmasının kolaylaşabileceği ifadeleri de cevabi yazıda yer almaktadır. Benzer değerlendirmenin jet A-1 yakıtı açısından da yapılabileceği belirtilmektedir.
- (47) Bununla beraber söz konusu yazıda, işlem sonrasında yukarıdaki pazarlardan hiç birinde POAŞ'ın veya VITOL'ün hâkim duruma geçmesi veya mevcut hâkim durumunu güçlendirmesinin söz konusu olmadığı da değerlendirilmektedir. Devralma işleminin; piyasa arz/talep koşullarında farklılığa neden olmayacağı, dolayısıyla Akdeniz Piyasası ürün fiyatlarında önemli bir değişikliğe yol açmayacağı, ayrıca işlem sonucunda VITOL'ün Türkiye'deki ham petrol faaliyetlerinin belirgin bir oranda değişmesi beklenmediği için Akdeniz bölgesindeki ham petrol fiyatlarına da bir etkisi olmayacağı belirtilmektedir.

G.5. Değerlendirme

- (48) VITOL Grubu'nun Türkiye'deki tek iştiraki, enerji ve doğalgaz ticareti piyasalarında faaliyet gösteren VIP Turkey'dir. Söz konusu iştirak Mart 2017 yılında kurulmuş olup, mevcut durumda herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. VITOL Grubu, ham petrol dışında, Türkiye'ye 2016 yılında doğrudan motorin, kömür, güç/elektrik ve metanol gibi çeşitli ürünlerin satışını yapmıştır. 2014-2015 yıllarında TÜPRAŞ'a ve TP Petrol Dağıtım A.Ş.'ye fuel oil tedarik etmiştir.

Tablo 11: VITOL Grubu'nun Etkilenen Pazarlardaki Pazar Payı (2016)

Etkilenen Pazarlar	Satış Miktarı (Bin Ton)	Pazar Payı (%)
Kara Taşıtları Yakıtları	(.....)	(.....)
Siyah Ürünlerin Dağıtımı	(.....)	(.....)
LPG (Otogaz) Dağıtımı	(.....)	(.....)
Jet Yakıtı Dağıtımı	(.....)	(.....)

- (49) Tablo 11'de yer verildiği üzere, VITOL Grubu'nun etkilenen pazarlardaki gücünün oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu kapsamda POHAŞ'ın pazar gücü de göz önünde bulundurulduğunda küresel bir şirket olan OMV'nin kontrolünde olan POHAŞ'ın çok uluslu bir başka teşebbüs grubu olan VITOL Grubu'na devri işleminin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 7. maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması riski doğurmayacağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte bildirim işlemine yönelik itirazları içeren başvuruda işaret edilen endişelere ilişkin yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir.
- (50) Söz konusu başvuruda öncelikle VITOL'ün üst pazarda sahip olduğu üretim ve satış kapasitesi ile alt pazarlarda rekabet unsurlarını etkileyebilme gücüne sahip olduğu iddia edilmektedir. Bu iddia temel olarak bahse konu teşebbüsün satış hacmine ve operasyonel gücüne dayandırılmaktadır. Bu hususa dair yapılacak analiz için akaryakıt ve petrol piyasasının nasıl işlediği ve ham petrol fiyatlarının uluslararası piyasada nasıl belirlendiği aşağıda açıklanmıştır.
- (51) Petrol ve petrolden üretilen kimyasal ürünlerin üretim sürecinin ilk aşaması arama ve çıkarma süreçleri ile başlamaktadır. Arama faaliyeti sonucunda iktisadi olarak rasyonel bir şekilde petrol çıkarılabileceği tespit edilen alanlarda petrol kuyu ve platformları kurulmaktadır. Bu kuyulardan çıkarılan petrol ilgili petrol çıkarma alanlarında öncelikle sahada işlemeye tabi tutularak ya uzun mesafe taşıma ile rafineriye ulaştırılmakta ya da merkezi bir depolama tesisinde depolandıktan sonra yine işlenmek üzere rafineriye ulaştırılmaktadır.
- (52) Rafineride işlenerek farklı kimyasal ürünlere dönüştürülen ham petrol, benzin ve mazot olarak akaryakıt istasyonu ve dağıtıcılara teslim edilirken bunlar dışındaki çıktılar petrokimya sektöründe kullanılmak üzere firmalarca tedarik edilmektedir.
- (53) Dünya petrol piyasası incelendiğinde pazarın iki tür büyük oyuncudan müteşekkil olduğu görülmektedir. Bunlar ulusal petrol firmaları (National Oil Company-NOC) ve uluslararası petrol firmaları (International Oil Company-IOC) olup tümü üretimin her üç seviyesinde de faaliyet göstermektedirler. Dikey bütünleşik bu şirketlerden NOC'lar paylarının çoğu kamuya ait olan firmalar olup, dünya petrol ve gaz üretiminin %56'sını gerçekleştirirken rezervlerin de %58'ine sahiptir⁶. Bu firmalardan en büyükleri arasında, National Iranian Oil Company, Saudi Arabian Oil Company, Qatar General Petroleum Corporation, PetroChina Co. Ltd., Gazprom ve Rosneft sayılabilir. IOC'ler ise kamu sahipliği bulunmayan fakat küresel ölçekte süregelen faaliyetlere sahip firmalardır. Bu firmalar ise BP, ExxonMobil, Shell, Total ve ConocoPhillips olarak sıralanabilir.

⁶ <http://www.ey.com/gl/en/industries/oil---gas/ey-the-transformation-of-national-oil-companies>

- (54) Uluslararası piyasalarda talebi oldukça yüksek bir emtia olarak işlem gören petrolün spot fiyatını arz, talep ve finansal piyasalardaki işlemler dolayısıyla pazar katılımcılarının beklentileri belirlemektedir⁷.
- (55) OPEC, aktif bir şekilde üye ülkelere üretim hedefleri koyarak petrol üretimini kontrol altında tutmaya çalışmaktadır. Tarihsel olarak bakıldığında OPEC üyelerinin arz miktarları ile ham petrol fiyatları arasında uyumlu bir etkileşim bulunduğu görülebilir. Dünya petrol üretiminin %40'ını gerçekleştiren OPEC ülkeleri aynı zamanda uluslararası ticarete konu petrolün de %60'ını arz etmektedir. Doğal olarak bu pazar payı OPEC'in ve dolayısıyla OPEC ülkeleri arasındaki en büyük üretici olan Suudi Arabistan'ın ham petrol fiyatlarını önemli ölçüde etkileyebilmesine olanak sağlamaktadır.
- (56) Pazarın talep tarafında ise başta ABD olmak üzere tüketim miktarlarına göre farklı ülkeler bulunmakta ve özellikle yaz aylarında önemli bir talep artışı gözlemlenmektedir. 2013 yılının son çeyreğinden bugüne küresel petrol talebinin petrol arzının altında kaldığı görülmektedir⁸.
- (57) Son olarak türev piyasalarında işlem gören petrolün fiyatını bu piyasada faaliyet gösteren oyuncuların beklentilerinin de eklediğini belirtmek gerekir. Gerek "future" gerek "forward" sözleşmeleri ile vadeli işlem yapan "trader" ve "broker"ların beklentileri ve öngörüler de petrol ve petrol türevi ürünlerin spot fiyatlarını etkilemektedir.
- (58) Yukarıda yer verilen bilgiler bir arada değerlendirildiğinde, bağımsız bir petrol şirketi olan VITOL'un işlem sonrasında başvuruda değinilen doğrultuda iç pazarı etkileme gücünün oluşmayacağı anlaşılmaktadır. Fiyatı uluslararası piyasada belirlenen ve bir emtia olan petrol ve petrol türevi akaryakıt ürünlerinde özellikle üretim ve ticarete payı görece düşük olan bir firmanın fiyat üzerinde kontrolünün olamayacağı kabul edilmektedir. Bunun yanı sıra özellikle belirtilmelidir ki, akaryakıt piyasasında EPDK tarafından ihtiyaç duyulduğu zamanlarda tavan fiyat uygulaması ile fiyat kontrol mekanizması uygulanmaktadır. 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanun'un 10. maddesinde "Petrol alım satımında fiyatlar en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa koşullarına göre oluşur." denilmektedir. Ayrıca yine aynı madde gereğince, "... petrol piyasasında faaliyetleri veya rekabeti engelleme, bozma veya kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte anlaşma veya eylemlerin piyasa düzenini bozucu etkiler oluşturması halinde, gerekli işlemlerin başlatılmasıyla birlikte, her seferinde iki ayı aşmamak üzere, faaliyetlerin her aşamasında, bölgesel veya ulusal düzeyde uygulanmak için taban ve/veya tavan fiyat tespitine ve gerekli tedbirlerin alınmasına Kurum (EPDK) yetkilidir." EPDK, bu yetkiye dayanarak ilk defa 25.06.2009 tarihinde Türkiye'de akaryakıt fiyatlarının en yakın erişilebilir serbest piyasa fiyatlarından saptığı gerekçesiyle benzin ve motorin fiyatlarına tavan fiyat uygulamasına gitmiştir. İkinci tavan fiyat kararı ise, 20.03.2014 tarihinde alınmıştır. Önceki tavan fiyat uygulamasından farklı olarak, ikinci tavan fiyat uygulamasında rafineri fiyat marjına da bir sınırlandırma getirilmiştir. 2015 yılında sonlandırılmış olan bu uygulamaya, zaman zaman EPDK tarafından ihtiyaç duyulması halinde tekrar gidilebileceği sinyalleri verilmektedir. Görüldüğü üzere ihtiyaç duyulduğu anda akaryakıt piyasasında EPDK tarafından da fiyat kontrol mekanizması ile müdahale edilmektedir.

⁷ <https://www.eia.gov/finance/markets/crudeoil/>

⁸ <https://www.iea.org/oilmarketreport/omrpublic/>

- (59) Hâlihazırda Türkiye iç pazarında bütünleşik yapıya sahip ve uluslararası akaryakıt pazarında önemli güce sahip Shell, BP, Total, Lukoil ve OMV gibi firmalar faaliyet göstermektedir. Bu firmalardan Shell, Total ve BP dünyanın en büyük 25 akaryakıt şirketi arasında yer almakta iken⁹ VITOL bu sıralamada yer almamaktadır. Bahse konu rakip şirketlerin piyasadaki konumu göz önünde bulundurulduğunda VITOL üzerinde rekabetçi baskı oluşturacakları değerlendirilmektedir.
- (60) Bu hususlara ek olarak, işlem öncesinde devre konu teşebbüsün kontrolünü elinde bulunduran OMV'nin petrol piyasasındaki konumunu da göz önünde bulundurmak gereklidir. Şöyle ki, başvuruda dile getirilen endişelerin kaynağını asıl olarak VITOL'ün petrol ve akaryakıt piyasalarındaki konumu oluşturmakta iken, OMV'nin bazı seviyelerde VITOL'den daha güçlü bir firma olduğu görülmektedir. OMV *downstream* alanında, gaz ve petrol piyasa faaliyetleri yürütmektedir. Gaz faaliyetleri kapsamında üç rafineri işletilmekte olup bu rafineriler, her ikisi de entegre petrokimya ürünleri üretimine ağırlık veren Schwechat (Avusturya) ve Burghausen (Güney Almanya) rafinerileri ve ağırlıklı olarak Romen ham petrolünü işleyen Petrobrazî (Romanya) rafinerisidir. OMV yıllık 17,9 milyon ton işleme kapasitesine sahiptir. Toplam rafine petrol ürünü satışları 2016 yılında 30,74 milyon ton olarak açıklanmıştır. OMV'nin perakende ağı, 11 ülkede bulunan 3.777 adet dolun istasyonundan oluşmaktadır. Buna ek olarak ve ticari açıdan etkili bir işletme olmanın yanı sıra OMV, *downstream* petrol pazarlarında lider konumdadır. OMV, Avusturya'da bir adet gaz boru hattı ağı ile 2,7 milyar m³ kapasiteye sahip dört adet gaz depolama tesisi işletmektedir. *Upstream* alanında, OMV, Orta ve Doğu Avrupa, Kuzey Denizi, Ortadoğu ve Afrika ve Rusya olmak üzere temel olarak dört büyük bölgede petrol arama ve geliştirme ile petrol ve gaz üretim faaliyetlerine odaklanmıştır. 2016 yılının sonunda, OMV dünya çapında 15 ülkede petrol *upstream* faaliyetleri yürütmüş, 1,03 milyar ton kanıtlanmış petrol rezervi ile 1,7 milyar ton muhtemel petrol rezervine sahip olmuştur. Aynı yıl, OMV'nin günlük petrol üretimi 311 bin ton varile, toplam üretim hacmi ise 113,8 milyon ton varile ulaşmıştır. 2016 yılında OMV'nin üretiminin yaklaşık %90'ına tekabül eden bölümü, Avrupa Birliği ve OECD ülkelerinden gelmektedir. Bu veriler bir arada değerlendirildiğinde, piyasaya OMV yerine VITOL'ün POAŞ'ın kontrolünü devralarak girmesi hususunda başvuruda yer verilen endişelerin gerçekleşme olasılığının oldukça düşük olduğu anlaşılmıştır.
- (61) İkmal ve depolama kapasitesi konusunda mevcut olay incelendiğinde ise, işlem öncesinde OMV'nin sekiz adet terminalin mülkiyetini elinde bulundurduğu, bir adet terminalde ortak girişim tarafı olarak bulunduğu ve dört adet tesisi ise kiralama vasıtası ile kullandığı görülmektedir. OMV'nin uhdesinde bulunan bu tesislerin toplam kapasitesi 1 milyon m³ olup bu kapasite %22'lik bir pazar payına tekabül etmektedir. Özellikle ilgili mevzuat bağlamında her akaryakıt şirketinin kendi depolama tesisi kurma zorunluluğu ile birlikte değerlendirildiğinde bu pazar payı oranının VITOL'ün kontrolüne geçmesinin rekabet şartları açısından bir sorun yaratmayacağı değerlendirilmektedir. Bununla birlikte Marmara Bölgesi depolama pazarı açısından bir takım farklı özelliklere sahip olup bu bölgedeki depolama hizmetleri ve piyasasının ayrıca incelenmesi gerekmektedir.
- (62) Dosyadaki bilgilere göre, Marmara Bölgesi'nde depolama pazarında pazar lideri %(.....) pay ile OPET olup OMV'nin payı %(.....) ve Shell'in ise %(.....)'dir. Dolayısıyla işlem sonrasında VITOL'ün bu coğrafi pazarda rekabet şartlarını bozabilecek derecede güçlü ve önemli bir konuma gelemeyeceği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ikmal ve depolama hususunda işlem sonrasında başvuruda konu edilen endişelerin gerçekleşme ihtimali bulunmamaktadır.

⁹ <https://www.oilandgas360.com/wp-content/uploads/2016/03/25-largest-public-oag-companies.jpg?x56664>

- (63) Toptan satış dolayısıyla ithalat verileri incelendiğinde, 2015 yılı EPDK Petrol Piyasası Sektör Raporu'na göre, ilgili yılda rafinerici lisansı sahiplerince yaklaşık 28,082 milyon ton, dağıtıcı lisansı sahiplerince 11,537 milyon ton ve ihrakiye teslimi lisansı sahiplerince 18.844 ton olmak üzere toplamda 39,638 milyon ton petrol ithalatı yapıldığı görülmektedir. Toplam ithalatın yaklaşık %70,85'i rafinerici lisansı sahipleri tarafından %29,10'u ise dağıtıcı lisansı sahipleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Rafinerici lisansı ile yapılan ithalatın tamamının piyasada faal tek rafineri olan TÜPRAŞ tarafından yapıldığı göz önünde bulundurulursa bu alım gücünün tedarikçi firmalar üzerinde yarattığı ve yaratacağı rekabetçi etkinin tedarik seviyesinde oluşabilecek olası bir pazar gücünü dengeleyeceği ve hatta bertaraf edeceği kolaylıkla söylenebilir. Nitekim Bildirim Formunda yer verildiği üzere, VITOL 2014 yılında Türkiye'den elde ettiği tüm ciroyu TÜPRAŞ'a yaptığı fuel oil satışından elde etmiş, ihaleye dayalı bu satış ilgili pazarda %(.....) civarında bir pazar payı olarak karşılığını bulmuş, ancak takip eden yıllarda VITOL'ün pazar payı önce %(.....) ve daha sonra 2016 yılında %(.....) olarak gerçekleşmiştir. Pazarın ihaleye dayalı olmasından kaynaklanan bu dalgalanma aynı zamanda tedarik seviyesinde rekabetin de yüksek olduğuna işaret etmektedir. Bu sebeplerle başvuruda yer verilen toptan seviyeye ilişkin endişelerin de işlem sonrasında ortaya çıkma ihtimalinin düşük olduğu görülmektedir.
- (64) Son olarak havacılık yakıtları pazarındaki durum değerlendirildiğinde, yukarıda Tablo 7'de yer verildiği üzere, piyasada faaliyet gösteren teşebbüsler arasında 2015 yılında ihrakiye teslim miktarları bazında THY OPET'in %(.....) pay ile lider olduğu, ardından Arkas Petrol'ün %(.....), POAŞ'ın %(.....), TÜPRAŞ'ın %(.....) pay ile takip ettiği, pazarın bu yapısı içerisinde olası işlem sonrası VITOL'ün rekabet hukuku bağlamında endişe yaratabilecek bir konuma gelmeyeceği anlaşılmaktadır.
- (65) Yukarıda yer verilen bilgi ve belgeler çerçevesinde; bildirim konusu devralma işlemi sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen hâkim durumun yaratılması veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun doğmasının söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (66) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.